

12.03.2008 r.

RPO/580993-VII-715/08/ZK

RPO-580993/08

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPE.	2008 -03- 13
ZAL	NR 1130560

Informacja

O czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Policyjnej Izbie Zatrzymań Komendy Miejskiej Policji w Bytomiu usytuowanej przy III Komisariacie Policji w Bytomiu, ul. Rostka 14.

1. Wprowadzenie

W dniu 25 lutego 2008 r. w godzinach 16. 30 do 19. 00 pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich zbadali stopień poszanowania praw osób zatrzymanych w pomieszczeniach Izby Zatrzymań Komendy Miejskiej Policji w Bytomiu (zwanych dalej: Izba).

Badanie w tym zakresie przeprowadzili następujący pracownicy Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego, Biura Rzecznika:

- dr Janusz Zagórski, dyrektor Zespołu,
 - mgr Zbigniew Kuźma, główny specjalista,
 - dr Grażyna Rdzanek, główny specjalista,
- wraz z dr Aleksandrą Wentkowską, Pełnomocnikiem Terenowym RPO w Katowicach.

Dokonane czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji przedstawionych przez sierż. sztab. Jacka Nowaka i sierż. sztab. Mariusza Kata pełniących w tym dniu służbę w pomieszczeniach Izby,

- wizytacji wszystkich pomieszczeń Izby,
- zapoznaniu się z następującą dokumentacją zatrzymań: książką przebiegu służby, książką ewidencji osób zatrzymanych.
- przeprowadzeniu rozmowy na osobności z dwoma osobami zatrzymanymi przebywającymi w tym czasie w Izbie.

Wstępne ustalenia przedstawiono funkcjonariuszom pełniącym służbę w Izbie.

2 Ogólna charakterystyka Izby Zatrzymań

Policyjna Izba Zatrzymań mieści się w wydzielonej części III Komisariatu Policji w Bytomiu. Zajmuje parter i pierwsze piętro lewego skrzydła Komisariatu. W kontroli w Izbie pełniło dyżur dwóch policjantów (mężczyzn).

Izba przeznaczona jest dla zatrzymanych kobiet i mężczyzn w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, w związku z realizacją zatrzymań o charakterze administracyjnym oraz dla kobiet i mężczyzn doprowadzonych do wytrzeźwienia. Opłata za pobyt osoby do wytrzeźwienia wynosi 150 zł. Kwota taka jest przyjęta w jednostkach Policji podległych Komendzie Wojewódzkiej Policji w Katowicach. W przypadku umieszczenia w Izbie kobiety każde jej przeszukanie przeprowadza funkcjonariusz kobieta. W tym celu pełnione są dyżury policjantek w ramach Komendy Miejskiej Policji w Bytomiu.

W Izbie jest wyznaczonych 9 pokoi dla osób zatrzymanych, w których jednorazowo może przebywać 22 osoby. Według miejsc do spania: 6 pokoi - dwuosobowych, 3 - dwuosobowe oraz jeden pokój, w którym może przebywać 4 osoby.

Salie dla zatrzymanych wyposażone zostały w drewniane prycze do spania oraz w stoły i taborety. W pokoju przeznaczonym dla czterech osób zamontowano kamerę. Przed drzwiami od strony korytarza nie zamontowano półek drewnianych do stawiania naczyń z posiłkami.

W węźle sanitarnym na parterze zainstalowano dwa natryski oraz 2 umywalki z ciepłą i zimną wodą. W ustępie na parterze dla osób zatrzymanych przeznaczono tylko pisuar oraz umywalkę (z zabudowanej w pełni kabiny wyposażonej w miską ustępową mogą korzystać jedynie funkcjonariusze pełniący dyżur w Izbie). Na piętrze Izby znajduje się pomieszczenie, w którym wyodrębniono za pomocą niskiej zabudowy dwie kabiny z miskami ustępowymi splukiwanymi za pomocą automatu oraz dwie umywalki. Na umywalkach podczas wizytacji było położone mydło. Jak

wynika z informacji uzyskanej od funkcjonariusza pełniącego dyżur w Izbie, ręcznik wydawany jest zatrzymanemu, gdy zgłosi potrzebę umycia się.

Oba węzły sanitarne są wyłożone na ścianach jasną glazurą, a na podłodze terakotą.

Okna w pokojach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia są okratowane i od wewnątrz zabezpieczone siatką drucianą. Docierające tam światło naturalne nie wystarcza do czytania i pisania. Szyby w oknach pokoi są bardzo brudne. Wprawdzie można je uchylić do wietrzenia, ale fetor jaki panuje w pokojach oraz innych pomieszczeniach Izby świadczy o tym, że od dawna nie są one otwierane.

Punkty świetlne w salach umieszczono nad drzwiami, w odpowiednio zabezpieczonych siatką wnękach. Natężenie światła sztucznego w godzinach wieczornych oraz nocnych jest również niewystarczające do czytania i pisania. Każde pomieszczenie dla zatrzymanych posiada otwory wentylacyjne. Trudno jednak potwierdzić sprawność wentylacji grawitacyjnej w pokojach, skoro nawet uchylone drzwi nie spowodowały zmniejszenia wydobywającego się z nich odoru.

Okna Izby wychodzą na podwórko gospodarcze, dlatego hałas z ulicy nie dociera do jej pomieszczeń.

Grzejniki centralnego ogrzewania zabezpieczone są siatką drucianą. Umieszczono je od strony drzwi wejściowych.

Ściany pomieszczeń dla zatrzymanych są do wysokości około 2 m wymalowane jasną farbą olejną. Podłogi są zmywalne. Stan pomieszczeń dla zatrzymanych należy uznać za tragiczny. Ściany pokoi są wyjątkowo brudne i zniszczone, przez wiele lat osoby w nich przebywające nanosiły napisy za pomocą wydrapywania względnie za pomocą zapalek bądź zapalniczki. Również bardzo brudne i zużyte jest wyposażenie pokoi. Prycze oraz stoły i taborety od dawna nie były malowane.

Pokoje oraz wyposażenie powinny być po każdym pobycie w nich osób dokładnie zdezynfekowane płynem odkażającym. Rozpytani funkcjonariusze na temat sprzątnięcia pomieszczeń Izby twierdzili, że pomieszczenia te sprzątają kobiety zatrudnione do sprzątnięcia komisariatu. Nie potrafili jednak podać, jak często się to odbywa.

Instalacja przyzywowa, połączona z pokojem dyżurnego, była sprawna. W drzwiach sal zainstalowano wizjery umożliwiające obserwację zachowania osób tam przebywających. Korytarze Izby są monitorowane.

Izba Zatrzymań posiada jedno pomieszczenie, w którym podgrzewa się i porcuje posiłki oraz zmywa naczynia. Jest czyste i dobrze wyposażone. Gorące posiłki dostarczane są bezpośrednio z baru „Smakosz” w Bytomiu i wydawane natychmiast do spożycia. Natomiast wędliny są zamawiane na jeden dzień wcześniej. Osoby zatrzymane spożywają posiłki w pokojach.

Izba posiada bardzo skromnie wyposażony pokój lekarski z brudnymi i zużytymi sprzętami. Nie było w nim nawet apteczki. Zatrzymani w Izbie mogą korzystać głównie z pomocy lekarza pogotowia ratunkowego. Z uzyskanych od funkcjonariuszy pełniących dyżur w Izbie informacji wynika, że większość zatrzymanych poddawana jest badaniom lekarskim jeszcze przed przywiezieniem ich do Izby.

Pościel i bielizna przechowywane są w wyodrębnionym na ten cel pomieszczeniu Izby. W oddzielnym pomieszczeniu zbierana jest bielizna brudna. Magazyn depozytów znajduje się w pomieszczeniu funkcjonariusza pełniącego dyżur w Izbie. Depozyt osoby zatrzymanej umieszcza się w odpowiednio przystosowanej szafie drewnianej.

Izba dyżurna sprawia bardzo złe wrażenie. Od dawna nie była malowana. Wyposażono ją w stary i zużyty sprzęt. Wyjątkowo kontrastuje z nim stojący na biurku monitor z komputerem.

3 Informacje uzyskane od osób zatrzymanych przebywających w Izbie

Podczas przeprowadzonej kontroli Izby przebywało w niej 6 osób zatrzymanych. Pięć z nich zatrzymano w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa. Jedną zatrzymano na polecenie sądu. Ponieważ w godzinach popołudniowych funkcjonariusze pełniący dyżur w Izbie realizowali czynności służbowe wymagające ich obecności, a także z powodu tego, że 3 osoby zatrzymane były pod wpływem alkoholu i kontakt z nimi był utrudniony – przeprowadzono rozmowy jedynie z dwoma osobami.

Osoby zatrzymane nie miały zastrzeżeń:

- co do legalności zatrzymania,

- nie wnosily uwag do sposobu w jaki dokonano zatrzymanie oraz traktowania przez funkcjonariuszy podczas pobytu w pomieszczeniach Policji.

Po umieszczeniu w Izbie potwierdzily one:

- fakt doręczenia im kopii protokołu zatrzymania,
- otrzymania pouczenia o prawie wniesienia w terminie 7 dni zażalenia do sądu na zatrzymanie,
- uzyskania informacji o prawie żądania zawiadomienia przez Policję osoby najbliższej, zakładu pracy lub szkoły.

Natomiast osoby zatrzymane nie potwierdziły, że zostały zapoznane z Regulaminem pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach jednostek organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, a tym samym nie zostały one poinformowane o przysługujących im prawach i obowiązkach w czasie pobytu w Izbie.

Jedna z osób zatrzymanych zgłosiła pracownikowi BRPO, że w pokoju, w którym przebywa jest duszno, zaś światło sztuczne, jej zdaniem jest niewystarczające do czytania (3 godziny pobytu w Izbie).

Drugi zatrzymany przebywał w Izbie od 26 godzin. Korzystał on z możliwości umycia rąk - nie otrzymał natomiast ręcznika do ich wytarcia. Twierdził przy tym, że w dniu 24.02.2008 r. nie dostał w Izbie „nic do picia i jedzenia”. W dniu 25.02.2008 r. dostarczono mu o godzinie 7.00 śniadanie. Następnie został przewieziony do Komendy Miejskiej w Bytomiu i do czasu rozmowy z pracownikiem BRPO (godzina 18.00) jeszcze nie spożywał żadnego posiłku. Funkcjonariusz pełniący służbę w Izbie stwierdził, że zatrzymany otrzyma w tym dniu kolację.

4 Dokumentacja prowadzona w Izbie

Poddano szczegółowej kontroli dokumentację prowadzoną w Izbie, a w szczególności: protokoły zatrzymań, książkę osób zatrzymanych, książkę przebiegu służby. Nie udało się dotrzeć do danych dotyczących Policijnej Izby Zatrzymań w Bytomiu zawartych w systemie komputerowym. Zdaniem funkcjonariusza system ten jest awaryjny - często zawiesza się. Dlatego prowadzi się odręcznie dodatkową dokumentację. Książka przebiegu służby w Izbie prowadzona jest w ponumerowanym zeszycie. Zdaniem osób kontrolujących powinna być prowadzona w odpowiedniej ponumerowanej i przesznurowanej Książce przebiegu służby.

Z protokołów zatrzymania wynika, że osoby zatrzymane, z którymi przeprowadzono rozmowę potwierdziły podpisem otrzymanie kopii protokołu zatrzymania. Nie składały one przy tym wniosku o badanie lekarskie.

Nie stwierdzono istotnych uchybień w prowadzeniu dokumentacji.

5 Wnioski i uwagi ogólne

W Policyjnej Izbie Zatrzymań w Bytomiu nie w pełni są realizowane przepisy zawarte w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 marca 2003 r., w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczone dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach. Dotyczy to w szczególności: połączenia w jednym pokoju funkcji podgrzewania i porcjowania posiłków ze zmywalnią naczyń i sprzętu (par. 2 ust. 4 i 5), braku zamocowanych na ścianach korytarzy, obok drzwi, drewnianych półek służących do stawiania naczyń z posiłkami (par. 7 ust 1 pkt. 8 rozporządzenia), niewydajnej wentylacji grawitacyjnej lub mechanicznej, która zapewniałaby półtora krotną wymianę powietrza w ciągu godziny (par. 6 ust. 1 pkt. 7), braku odpowiedniego wyposażenia pokoju lekarskiego (par. 7 ust. 2).

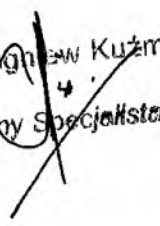
Dla zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych niezbędne jest indywidualne wydawanie mydła i ręcznika zatrzymanym. Wskazana wydaje się również wymiana oświetlenia w pomieszczeniach dla zatrzymanych, stosownie do dyspozycji zawartej w par. 6 ust. 1 pkt. 5 rozporządzenia oraz umieszczenie punktów świetlnych na suficie (par. 5 pkt. 2).

Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, że zły stan pomieszczeń Izby kwalifikuje ją do przeprowadzenia pilnego remontu, a przede wszystkim zlikwidowania w niej nieznośnego odoru. Dalszy pobyt w takich warunkach osób zatrzymanych oraz funkcjonariuszy Policji - może być groźny dla ich zdrowia.

dr Grażyna Raczek Piwowar


Główny Specjalista

mgr Zbigniew Kuźma
Główny Specjalista



DYREKTOR ZESPOŁU
dr Janusz Zagórski

